

bt.no/meninger: Her finner du lederartikler, kronikker, kommentarer og leserdebatt.

Knut Braas nye roman ender egentlig opp med et spørsmål: Hvorfor brukte Norge hele 1,7 milliarder kroner på den korte krigen i Kosovo?

Krigens hemmelige regi

intervjuet

frode.bjerkestrand@bt.no
Frode Bjerkestrand er journalist i BT

I ROMANEN «Fastball» skriver han om hvordan vestlige nasjoner støttet en tidligere terroristgruppe for å drive serberne ut av Kosovo for ti år siden. Blant annet med betydelige bidrag fra Norge. Braa mener det ikke bare var serberne som begikk grove overgrep under Kosovokrigen

Tidligere i høst regnet det beskyldninger over forfatteren. Braa skal ha gitt opplysninger til Radovan Karadzics advokat, Peter Robinson. Informasjonen skulle brukes til å forsvare Karadzic, som nå står tiltalt ved krigsforbryterdomstolen i Haag. Karadzic er anklaget for å ha myrdet 8000 muslimer i Srebrenica, blant annet.

– Hva fikk deg til å utlevere informasjon til Karadzics advokat?

– Først av alt, jeg har overhodet ingen sympati med Karadzic, og jeg er veldig lei meg for at saken fikk denne vinklingen. Historien oppsto da jeg ble intervjuet om den nye boken min av et serbisk ukemagasin. Etter en stund tok Peter Robinson kontakt med meg. Han lette etter opplysninger om et hemmelig og ulovlig amerikansk flydropp ved byen Tuzla i Bosnia i 1995. Jeg hadde ikke opplysninger om akkurat dette tilfellet, men jeg svarte at jeg hadde interesse av å avdekke amerikanske brudd på våpenembargoen det året. Så sendte jeg over informasjon om ulovlige flydropp jeg hadde tilgang til.

– Var det konfidensiell informasjon?

– Nei, dette ble blant annet omtalt i BBC-dokumentaren «Allies and Lies» fra 2001. Hvordan advokaten kan bruke dette i forsvaret av Karadzic forstår jeg ikke. Til og med serberne har jo innrømmet at massakren i Srebrenica var planlagt.

– Har det fått konsekvenser for deg?

– Jeg har fått mange lite hyggelige e-poster og meldinger etterpå. Men for meg er det viktig at USAs brudd på våpenembargoen i 1995 bør komme frem. Våpendroppet fikk nemlig serberne til å legge ild over norske posisjoner nær Tuzla, noe som kostet en norsk soldat fra Trøndelag livet. Det er viktig å forstå at slike avtalebrudd har konsekvenser som

TRAGEDIEN: Den kosovoalbanske geriljasoldaten Brahim Manovi gråter ved en massegrav nord for Kosovos hovedstad Pristina i juni 1999. Ti år etter dette skjedde er bildet av frontene i ferd med å nyanseres. Det er dette Knut Braa skriver om.

ARKIVFOTO: DIMITRI MESSINIS/AP/SCANPIX

også direkte berører Norge.

– Du mener vi aldri fikk vite sannheten om bakgrunnen for NATO-bombingen av Jugoslavia i 1999. Hvorfor det?

– Jeg mener vi ble lurt inn i noe som vi ikke hadde full kunnskap om. Fra vestlig side ble det hevdet motivet for bombingene var at serberne drev etnisk rensing. I ettertid er dette tilbakevist, det er ikke noe jeg har funnet på. Det som er litt rart er at den kosovoalbanske geriljabevegelsen UCK plutselig kom inn fra sidelinjen. Så sent som i januar 1998 sto de på amerikanernes terrorliste. De ble linket tett til narkotikatraffikk og våpenhandel. På våren 1998 skiftet plutselig amerikanerne mening, og de fjernet UCK fra terrorlisten. Organisasjonen fikk et nytt navn, de fikk våpen, og de ble instrumentet for å overta styringen i Kosovo.

– Du skriver at Norge brukte 1,7 milliarder kroner på krigen i løpet av ni måneder i 1999. Hvordan tolker du dette?

– Beløpet er enormt. Det må være

ny norsk rekord. Jeg tok kontakt med Forsvaret for å få verifisert dette beløpet. Dagen etter fikk jeg telefon fra hærstaben i Oslo. De ville vite hvor jeg hadde fått tak i tallet. Jeg sa som sant var at de lå ute på regjeringens nettsider. Da virket de litt vantro, og de ville ha kildene mine. Jeg nektet naturligvis. Jeg strevde mye for å finne ut hva pengene hadde gått til. Hele 1,05 milliarder av ble brukt i stridsområdet. Det er veldig mye penger på en så kort krig.

– Bør ikke så følsomme konflikter legitimere at strategier og metoder holdes hemmelige?

– Jo, men det jeg er redd for er at vi brukte penger på å ruste opp UCK-geriljaen. For meg er de en gjeng med banditter. Og om lag hele ledelsen har i ettertid blitt anklaget for krigsforbrytelser.

– Du var blant de første norske veteranene som fikk erstatning for langtidsskade etter FN-tjeneste. Skriver du disse bøkene som et slags oppgjør med forsvarsmakten?

– Jeg er ikke imot forsvaret. Men jeg er svært opptatt av hvordan norske soldater blir behandlet.

fakta

Kosovo-krigen

■ I 1998 og vinteren 1999 foregikk det blodige kamper mellom serbiske politistyrker og paramilitære og kosovoalbansk gerilja i Kosovo.

■ Forhandlinger mellom partene i Rambouillet i Frankrike brøt sammen i mars 1999. Serberne nektet å gi opp kontrollen over Kosovo, og ble samtidig anklaget for å drive etnisk rensing.

■ NATO besluttet derfor å bombe mål i det tidligere Jugoslavia. President Slobodan Milosevic kapitulerte 3. juni.

■ Kosovo ble erklært som egen stat i februar 2008, en beslutning som fremdeles er omstridt.

Regjeringen driver et fryktelig skittent spill mot veteranersoldater i rettssalen. Den ansvarsfraskrivelsen går sterkt inn på meg. Spesielt siden norske soldater ble brukt som utenrikspolitiske instrumenter under Balkan-krigene.

– Danske Thomas Rathsack risikerer dom etter å ha skrevet en bok om sin tjeneste som jegersoldat. Hva mener du dette er et symptom på?

– Det er vanskelig å si. Vi har et militært hemmelighold for ikke å sette soldaters liv i fare. Men det finnes også et annet perspektiv: Tåler vi å høre sannheten? I dag blir folk sjokkert når soldater forteller at de har drept mennesker i tjenesten. Hva tror de norske soldater driver med der ute da? Jeg opplevde det i min egen rettssak. Jeg ble helt sjokkert da jeg fikk vite at norske myndigheter faktisk visste at Israel ville invadere Libanon i 1982. Det visste ikke vi som lå midt i skuddlinjen.

Jeg liker ikke å ha lån, men har noe husgjeld.

SIGBJØRN JOHNSEN, FINANSMINISTER, VG

Å hevde at noe ikke kan sies, er å utøve makt.

KENAN MALIK, BRITISK FORFATTER, DAGBLADET

Nav-reformen er ikke feilslått, men omstillingen har vært mer krevende enn vi forutså.

RIGMOR AASRUD, ARBEIDSMINISTER, DAGENS NÆRINGS-LIV

DAGENS AVIS

VI HAR HØRT TUSEN GANGER at Arbeiderpartiet ikke er noen søndagsskole. Det var den gamle partikjempen Haakon Lie som skal ha sagt det første gang. Karita Kjeffer på Jens. Ranveig Kjeffer på Bjarne Håkon. Du kan lese mer om det på side 8 og 9 i del 1.

ÅSMUND EGELAND, UTGAVESJEF